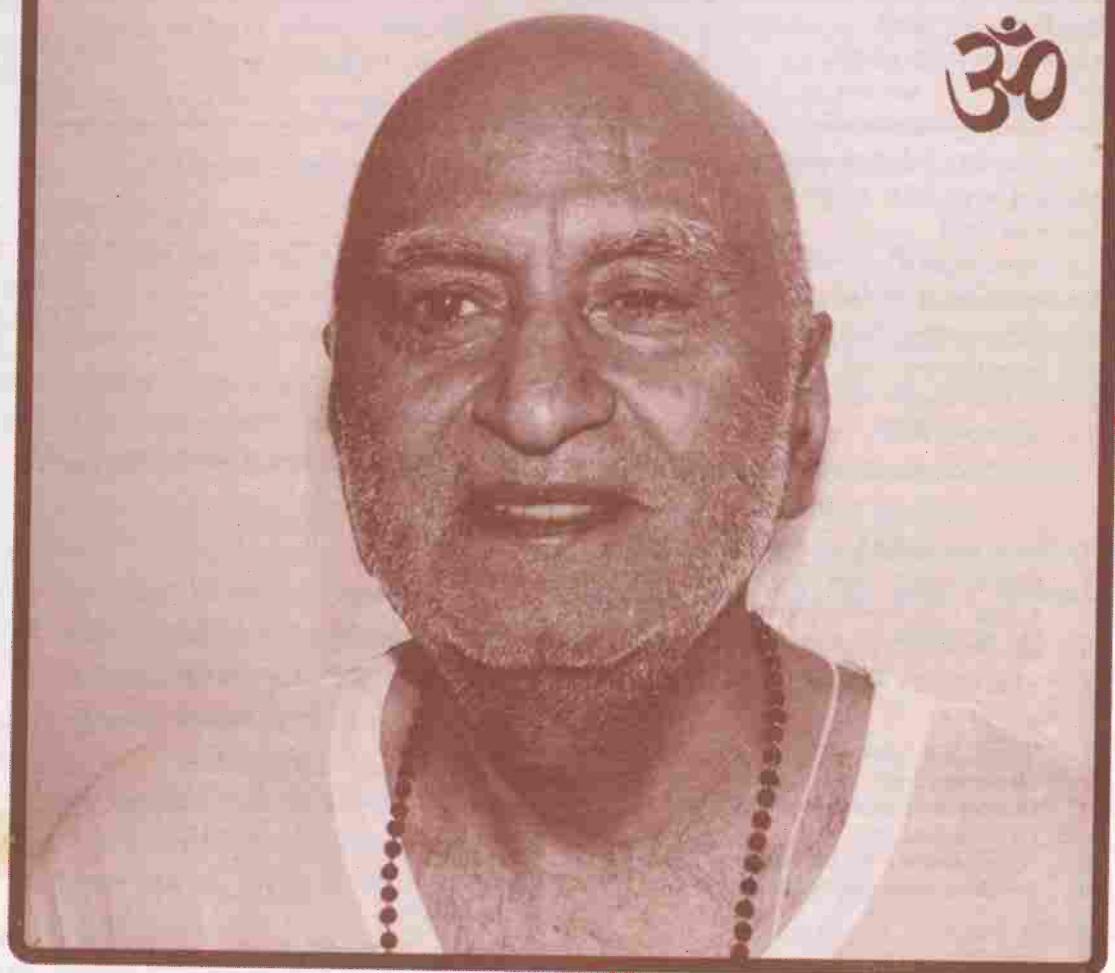

॥ तस्य वाचकः प्रणवः ॥

ऋतमभरा

आत्मनो हिताय जगतः सुखाय

ॐ

‘योग’ लिक्षा लावीओ, ‘लिक्षु’ जनी गुरुद्वार;
मुमुक्षु जड़र पामशे, सौनो मुज्ज्मां भाग।

દ્રસ્ટ દારા પ્રકાશિત માલિકનો :

અનુભ. પલિયાનગર સોસાયટી, સેટ અવિયસ્ સ્કૂલ રોડ, નારાયણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૩. (GUJ. INDIA) ફોન - ૨૭૮૭૯૬૧૬૫

ગુજરાતી

						રૂ. પૈસા
૧.	ગુરમહિમા (યોગરહસ્થોથી ભરપૂર) (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૫૫.૦૦
૨.	મુક્તા (પાતંજલ યોગદર્શન - સમાવિપાદ) (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૩૮.૦૦
૩.	શાંતા (પાતંજલ યોગદર્શન - સાધનપાદ)	...	...	...	...	૬૦.૦૦
૪.	મારા ગુરુદેવ (જીવન અને સાધનાની અનુભૂતિ) (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૧૬.૦૦
૫.	ઈશરની ઓળખ (ઈશર કોને કહી શકાય?) (ઓમ વિષેની સંપૂર્ણ માહિતી) (ગીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૮.૦૦
૬.	મંત્રવિજ્ઞાન અને ધ્યાન	...	...	...	...	૨૦.૦૦
૭.	સત્કંગ-પરાગ	...	...	...	...	૨.૦૦
૮.	નિર્જર જરૂર કો ગેબથી (વિશ્વઅશાંતિના અતિ ગુપ્ત કારણોની મૌલિક રજુઆત) (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૧૫.૦૦
૯.	કિસકે લાગુ પાય ?	...	...	...	...	૪.૦૦
૧૦.	સ્વાધ્યાય (ગીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૧૦.૦૦
૧૧.	મારે સમાજને બેઠો કર્યો છે. (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૮.૦૦
૧૨.	પ્રેરણાસિષ્ટ (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૨૦.૦૦
૧૩.	પ્રેરણાપીયુષ (શ્રી ગુરુપ્રેમભિક્ષુજીના પ્રેરણાદ્યાપી પત્રો)	...	...	...	...	૮.૦૦
૧૪.	કડવું અમૃત (બીજી આવૃત્તિ)	...	...	...	...	૪૦.૦૦
૧૫.	મૂત્રસંજ્ઞવની	...	...	...	...	૩૪.૦૦
૧૬.	વિજળીના જબકારે	...	...	...	...	૬૦.૦૦
૧૭.	આધ્યાત્મિક ગરબા (કાંતિકારી તાજપદી)	...	...	...	...	૧૫.૦૦
૧૮.	ઓમુનારાયણના ચિત્રો (મોટા)	...	...	...	...	૪.૦૦
૧૯.	ઓમુનારાયણના ચિત્રો (નાના)	...	...	...	...	૩.૦૦
૨૦.	પૂ. યોગભિક્ષુ + પ્રશ્નવપદનો ફોટો	...	...	...	...	૪.૦૦
૨૧.	પ્રશ્નવપદનો ફોટો	...	...	...	...	૩.૦૦

રૂતમ્ભરા (ત્રિમાસીક) લવાજમ : વાર્ષિક રૂ.૩૦.૦૦, આજીવન રૂ.૫૦૦.૦૦

દિની

૧.	નિર્જર જરા કો ગેબસે (વિશ્વઅશાંતિના અતિ ગુપ્ત કારણોની મૌલિક રજુઆત) ...	...	...	...	...	૧૦.૦૦
૨.	ઈશરકી પહ્યાન (ઓમુ વિષેની વિસ્તૃત માહિતી- પાતંજલ યોગદર્શન-સમાવિપાદના સૂત્ર ૨૪ થી ૨૮)	...	...	...	...	૧૧.૦૦
૩.	કાંત-ચિંતન (પૂ. યોગભિક્ષુ અને ઓ. પ્રે. પ. દ્રસ્ટનો પરિચય)	...	...	...	...	૧૭.૦૦
૪.	મુક્તા (પાતંજલ યોગદર્શન-સમાવિપાદ)	...	...	...	...	૪૫.૦૦

English

1.	Maitri (The Yoga-secret of Universal Peace) ...	...	...	...	...	2.50
2.	Streaming from The Invisible (The subtlest causes of world unrest) ...	...	...	...	...	7.00
3.	Easiest is realization (Articles) ...	...	...	...	...	5.00
4.	Why Meditation ? ...	...	...	...	...	3.00
5.	Yogabхikshu - An Introduction ...	...	...	...	...	5.00
6.	I wish to Awaken The Society ...	...	...	...	...	10.00

ઓડિયો ક્રેસેટ - સીડી

૧.	સંગીતમય ગાયત્રી મંત્ર	...	૩૫.૦૦	૫.	ભજનો (સાદુ સંગીત)	...	૩૫.૦૦
૨.	પૂ. યોગભિક્ષુજીના પ્રવયનો	...	૩૫.૦૦	૬.	ઓમુ ચાલીસા	...	૪૦.૦૦
૩.	અલોકિક કાંતિકારી ગરબા	...	૩૫.૦૦	૭.	ગુરુ બાવની તથા ભજનો (ઓમુ પરિવાર)	૩૫.૦૦	
૪.	સ્વાધ્યાય (ઓમુ પરિવાર)	...	૩૫.૦૦	૮.	ગુરુ બાવની તથા ભજનો (સીડી)	૩૦.૦૦	

ગુરુત્વાક્ષર

(ગુરુત્વાક્ષર એટલે અનુભવયુક્ત સત્યથી ભરેલું)

(બહુજનહિતાય - બહુજનસુખાય)

વર્ષ - ૨૨ (એપ્રિલ, મે, જૂન)

VOL - XXII 2005-2006

ISSUE - IV

માનદ તંત્રી - નેષન્ડ વ્યાસ

પરમ પ્રેરણ શ્રી વાચક નિત્રો :

આપણા લાદિલા શ્રી નેપમાઈ વ્યાસ જેણો દુતમસ જિમાસીકના તંત્રો છે. તેઓની તબિયત નાહુરસ્ત હોવાથી આપને તેઓનું 'પાતંજલ યોગદર્શન - સમાપ્તિપાદ - યોગનિષ્ઠુ' વાચવા ન મળવાનો અમને ખેદ છે. તેમની ગેરહાજરીમાં અમારા પ્રયત્નને ખૂલ ખૂલ સુધારીને વધાવી લેશો તેવી આશા છે. - સમીર શાહ

બુદ્ધિનાશ - સર્વનાશ

ઇધ્યા કરવા તૈયાર જ બેઠા છે.

- યોગનિષ્ઠુ

ગૃહસ્થાશ્રમ પન્ય છે

ગૃહસ્થાશ્રમને પન્ય કર્ણો છે રા માટે? ગૃહસ્થાશ્રમ એ ઓછ નિર્બલજજીપણે, બેજવાબદારી પૂર્વક અમવાસના ભોગવવાનો પરવાનો નથી. માનવ-વંશતંત્ર અર્થાત્ માનવશૃંખલાને અખંડ જીવવવા માટે અને 'માનવતા'થી ભરપૂર જોવા માનવો ઉત્પન્ન કરવા માટે ગૃહસ્થાશ્રમ છે, અને તેથી જ તે પન્ય છે.

માતા અને પિતા બનતાં પહેલાં તેને લગતી પુષ્ટણ યોગ્યતાઓ પ્રાપ્ત કરવી પડે. જેઓ તે યોગ્યતાઓની પરીક્ષામાં પાસ થાય તેને જ પરષ્પરવાની અને સંતાન ઉત્પન્ન કરવાની સ્વીકૃતિ મળે નેવી સમાજ વ્યવસ્થા હોવી ધટે.

અન્તિ મીઠા અને જીતવાન ફળોની પ્રાપ્તિ માટે બીજ આરોપણની અને પછી ખાતર-પાણીની અન્તિ યોક્ષાઈ અને ખૂલ જવાબદારીપૂર્વકની સંભાળ લેવાલી ધટે. મૂળમાં સીયેલાં ખાતર-પાણી ઉપર જ ગાડની આપુષ્ય, નાહુરસ્તી અને ફળ જીતવાની લમતાનો આપાર છે.

આવતી આજી નવી પેઢી તેવી થશે તેનો આપાર

(૧) પેસાદાર થવું એટલા માટે સારું છે કે,

પેસાથી ખૂબ સર્વકર્મો થઈ શકે છે.

(૨) પેસાદાર થવું એટલા માટે ખરાબ છે કે,

પેસાથી ખૂબ ખોટા કામો પણ કરી શકાય છે. ખોટા કામ ન કરવા તે પણ એક સારા કામ બરાબર જ છે.

(૩) અતિ પેસાના કારણે અતિ અભિમાન આવે છે અને અતિ અભિમાનના કારણે વિવેક બુદ્ધિનો નાશ થઈ જાય છે અને વિવેક બુદ્ધિનો નાશ એટલે સર્વનાશ જ સમજ લેયો.

(૪) સુખ-શાંતિ માટે સંપની જરૂરત છે;

સંપ માટે સાચી સમજશીની જરૂરત છે;

અને સાચી સમજશી માટે સાચા

નુદુસંતોના સહયોગની જરૂરત છે.

(૫) દુઃખો અને પ્રતિકૂળતાઓને તપ સમજને હસ્તે મુખે સહી લેવા તેજ સાચી નીચેચાત્રા છે.

(૬) અન્યોની ઉન્નતિ જોઈને જો આપણામાં ઇધ્યા ઉત્પન્ન થાય તો સમજનું કે આપણું પતન થઈ રહ્યું છે.

(૭) આપણા સુખ સરગવડોનું પ્રદર્શન એવી રીતે ન કરું કે જેથી લોકોને ઇધ્યા થાય. લોકો તો

વર્તમાનકાળના ગૃહસ્થાશ્રમ (ઉપર જ છે). જેવી નવી પેઢી હશે તેવો સમાજ બનશે અને જેવો સમાજ હશે તેનું વિશુદ્ધ હશે.

વૃષની ડિમાલ તે કેટલાં વધુ કણો આપે છે તેના પર નહિ, પણ તે કેટલાં જીતવાન અને તંહુરસ્ત કણો આપે છે તેના પરથી ચાય છે.

જે બાળકને પોતાની માતાનું દૂધ અને પોતાના પિતાના સંસ્કાર નથી મળતા તે બાળક પાસેથી પણી મોટી અને ઉમદા આશાઓ રાખવી તે મુગજળથી તૃપ્તા છિપાવવા બરાબર છે. પ્રારંભથી જ જે બાળક માખાપના પ્રેમ-વાત્સલ્યથી પોથાનું નથી તે મોઢું થયા પછી પણ ઝોઈને પણ પોથી શકતું નથી અને છિજરાતું-છિજરાતું જીવે છે અને છેવટે અસામાજિકતા તરફ વળી જાય છે.

ગૃહસ્થાશ્રમ શાન્દ 'ગૃહસ્થ' અને 'આશ્રમ' એ બે શબ્દોનો બનેલો છે. આ બને શબ્દોનો અર્થ ચાય છે : ઘરમાં રહીને જ આશ્રમી જીવન જીવનું, સંયમ, નિયમ અને અનુશાસનમય જીવનું, ઉદારવૃત્તિ અને વિશ્વાણ દાટિ રાખીને જીવનું, વિશુદ્ધ આખું જ મારું કુરુંબ છે એ ભાવનાને સુદૃઢ કરવાના પ્રયત્ન સાથે જીવનું. ગૃહસ્થાશ્રમમાં ઉચ્ચાખલતા, સ્વાંદ્રદા તથા વ્યક્તિગત સુખના મોદને કચાંય સ્વાન નથી.

પરમગુરુ પરમાત્માની દૂપાથી અને ગુરુસંતોના માનિષથી સૌનો ગૃહસ્થાશ્રમ ધન્ય બનો.

- પોગભિલુ

ધરને જ સ્વર્ગ બનાવીએ

ગૃહસ્થાશ્રમમાં સુખશાંતિનો મુખ્ય આપાર છે સાચી સમજાય. સાચી સમજાયથી ઉદારતા અને દીર્ઘદાચિ માસ ચાય છે. પતિ-પત્ની વચ્ચે અહંકારની (મારું જ પાર્શુ થશેની) નહિ પણ સદ્ગુણોની હરીકાઈ ચાય તો તે ધર સ્વર્ગ સમાન બની જાય છે. દરેક ગૃહસ્થી ઉપરોક્ત એપ્રિલ-૨૦૦૬

ઉદારતા (સામાની ભૂલને સમા કરી દેવાની વૃત્તિ) અપનાવે તો આખો સમાજ સ્વર્ગ સમાન બની જાય. કારણ કે સમાજ પણ વ્યક્તિગોનો જ બનેલો છે ને !

ગૃહસ્થાશ્રમની મહત્ત્વા

સાચી સમજાય એ કાંઈ આકાશમાંથી વરસવાની નથી કે પૃથ્વીમાંથી ઊગી નીકળવાના નથી, એ તો ગમે ત્યારે પણ અતાડરણમાંથી જ સ્હુરવાની છે. તે માટે ગુરુ સંતોનો વધુના વધુ સપર્ક લોવો જરૂરી છે..

જન-મરણના ચકમાંથી જે છોડાવે તે જ સાચી સમજાય, તે જ શુદ્ધ બુદ્ધિ, તે જ ગુરુકૃપા-માનુષ્યા. પતિ-પત્નીએ પરસ્પરના સહકારથી જન-મરણના ચકમાંથી છુટવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે, મનુષ્યજન-સફળ-સાર્થક કરવાનો પ્રયત્ન કરવાનો છે. તેથી જ ગૃહસ્થાશ્રમની પણી મોટી મહત્ત્વા છે. તેથી જ અનુભવીઓએ કહ્યું કે, "ગૃહસ્થાશ્રમ ધન્ય છે."

"જન-મરણના મહા જાસ્તમાંથી કાયમ માટે છુટી જીવા માટે જ ગૃહસ્થાશ્રમ અપનાવી રહ્યા છીએ" એવી સમજપૂર્વક જે ગૃહસ્થી બને તે બરેખર પન્ય-પન્ય જ છે ને ?

પરિસ્થિતિને અનુકૂળ આપવો ચ્યાનું છે

ગંભીર જિમારીને કારણે લોસ્ટિટલમાં સાત દિવસ રહીને લરીશબાઈ વરે આવ્યા ત્યારે પરાનાં સો, રસોડામાં જમતાં જમતાં આરોગ્યના નિયમો વિધે પોતપોતાની માન્યતા વક્તા કરતાં હતાં. ભારતીબહેન કહે :

હું સુરેન્દ્રનગર જાઉ ત્યારે મીનાબેનને જાસ કહું કે, "જમતી વખતે બોજન-થાળીમાં જે કાંઈ આખું લોપ તે બચાવી લેવાની ટેવથી મન શાંત અને તન તંહરસ્ત રહે છે. ક્ષારેક મારાથી રસોઈ ખારી-મોળી કે પ્રતિકૂળ યાઈ ગઈ લોપ તોપ મારા કાકાળ (પોગભિલુજ) કાંઈ જ ટીકા-ટિપ્પણી ન કરે અને પ્રસન્નતાથી જમી લે. સૌ

જો આવો સ્વભાવ કેળવે તો જીવનમાં ખૂબ શાંતિ રહે.”

હું ઉપરોક્ત બધું બીજી રૂમાં બેઠો બેઠો સાંભળતો હતો. તેથી અને પણ આ બાબતમાં પ્રેરક-પૂરક બે રષ્યા કહેવાની હંમણા થઈ. તેથી હું પણ રસોડામાં ગદ્યો અને એ વાત આગળ ચલાવી:

“ભારતીભેન સાચું જ કહે છે. ભાવરો, કાવરો અને ચાલરો એવો સ્વભાવ જો કેળવાઈ જાય તો આખું જીવન ખૂબ હળવાશથી જીવો જવાય છે. “યોગ: કર્મધૂ કોશલમુ”. જીવનમાં પગલે પગલે કુશળતાની જરૂરત પડે છે. જેમ કે; શાક સહેજ ખાડું થઈ જયું હોય તો તેમાં બે-ત્રાજ ચમચી છાશ યા પાણી અને કટકી ગોળ નાખીએ એટલે ખારાશ ચાલી જાય; ગયું થઈ જયું હોય તો ચપટી મીહુ અને બે-ત્રાજ ચમચી છાશ યા પાણી એટલી દઈએ એટલે કામ ચાલ્યું; તીખું થઈ જયું હોય તો શાકમાં છાશ યા પાણી, ચપટી મીહુ અને કટકી ગોળ નાખીએ રોટલી કે ભાખરી તેમાં ચોણી નાખીએ એટલે સ્પાદિષ નવી વાનગી તેયાર; શાક બધું રસાદાર લાગતું હોય તો શાકનો રસો ચમચીથી પહેલાં પા જઈએ એટલે શાક કોરું; અને જો કોરું લાગતું હોય તો છાશ, મીહુ અને ગોળ તેને રસાદાર જનાવી દે.”

“રોજ રસોઈ જનાવનારાથી કચારેક ખૂલ પણ થઈ જાય તે સાચ સામાન્ય બાબત છે. તેણે જીવીજોઈને તો ખૂલ નથી કરી તે પણ આપણે જીવીએ જ છીએ. છતાંય રસોઈ જરાક વધારે ખારો-મોળી, ખારી-તીઝી થઈ જાય તેથી આપણું મન-મગજ પણ ખાડું-મોળું-ખાડું કે તીખું થઈ જાય એથી કેટલું મોહું નુકસાન વેઠનું પડું? મન-મગજ ખાડું-ખાડું કરવાથી કાંઈ દાળ-શાકમાં ફરદ પડવણો નથી. આવી આપણી નાદાનિપત્ત મૂર્ખતા-જડતા-અશાનતા-અહંકારિતા પર જો કાનું ના રાખીએ તો આપણું અને આપણા પરિવારનું જીવન કેટલું બધું અશાંત અને વેરવિભેર થઈ જાય?! માટે

પરિસ્થિતિને અનુકૂળ થઈ જવાની કુશળતા માપા કરી લેવી જોઈએ. તો હર હાલતમાં અખેડ આનંદમાં રહી શકીશું.”

ઉપર, શાક તો માત્ર દાયાંતરૂપ છે. જીવનને પજ ખાડું-મોળું-તીખું-ગળયું-કોરું-રસાદાર, જવારે જીવી જરૂરત પડે લારે તેવું, જનાવી લેવું - જનાવી દેવું તે આપણા લાયની વાત છે, તે આપણી કુશળતાની કરામત છે. એક થોડી જોવી કુશળતા આપણું, આપણા પરિવારનું અને આપણા આખા સમાજનું જીવન સુખશાંતિથી બધું બધું અને મધમથતું કરી મૂકે છે. જાવી કુશળતા આચરવાની ટેવથી મગજ દિનોદિન ખૂબ ઉસાતું જાય છે અને વધુ ને વધુ કુશળતા આચરવાની કષ્મતાવાળું થતું જાય છે.

એક સાપારણાથી ઉપરોક્ત બાબતને નિમિત્ત જનાવીને જીવનની સુખ-શાંતિની પ્રાપ્તિ સુખી જનાવી દેવી એ પજ મગજની એક કુશળતાનું જ પરિશ્રમ છે.

એ રહસ્ય બરાબર ઇસકસાલીને ગાંઠે બાંધવાનું છે કે, પરિસ્થિતિને આપણે આપણી અનુકૂળ વત્તાની શકવાના નથી, પજ આપણે પરિસ્થિતિને અનુકૂળ થઈ જવાનું છે. આ રહસ્યને પજ પૂર્ણપણે તાત્ત્વિક રીતે સમજવા માટે પજ કુશળતાની જરૂરત પડશે.

- યોગભિસુ

નવા વર્ધનો સંદેશ

માતા-પિતા પોતાના સંતાનોને અને ગુરુ-સંતો પોતાના પ્રેમીજનોને સુખી કરવા માટે પોતાના તમામ સુઝોનો જોગ આપતા લેશ પજ અચકતા નથી, તેમ -

સંતાનોએ અને પ્રેમીજનોએ પજ પોતાના માતા-પિતા અને ગુરુ-સંતોની અમૂલ્ય સેવાનો લાભ લેવાની અલોકીક તક કદી ચૂકવી જોઈએ નથી.

- યોગભિસુ

સર્વની ઉન્નતિમાં જ આપણી ઉન્નતિ

સો કોઈ પૂર્ણ આરોગ્ય, દીર્ઘ છલન, અમરપણું અને સદા વીજન હશે છે. દીર્ઘકાળથી, આ બધું મેળવવા, વિજના વિશેષજ્ઞો ફંડાં મારી રહ્યા છે, અનંત પ્રયોગો કરી રહ્યા છે, આકાર-પાતાળ એક કરી રહ્યા છે, કરવાનું અને ને કરવાનું કરી રહ્યા છે; માનવતાની મધ્યોદાઓને પણ ભ્રમકર નિર્દ્દિપપણે ફંડા દઈને આ બધું મેળવવા તેમણે આંખણી દોટ મુકી છે. સર્વાનો અભિરાણો પછી પણ એ દોટ મૃગજળ પાછળની દોટ સાબિત થઈ છે, છતાંય એ દોટ વધુ ને વધુ વેગવંતી જ થતી જાય છે. પદ્ધતિઓ, પદ્ધતિઓ અને પ્રયોગોના તો રાફડા કાટવા છે. તેમ છતાં હજુ સુધી, કોઈ અપવાદ ભાદ કરતા, નિરામય સો રર્હનું આયુવાનું કોઈ દેખાતું નથી. અને તે અપવાદો પણ છાપામાં જ વાંચવામાં આવે છે, કોઈ નજરે દેખાતું નથી.

કોઈ મનુષ્ય અસામાન્ય રીતે છુંબે, અતિ સંયમ-નિયમપૂર્વક છુંબે, અખંડ-આરોગ્ય અને દીર્ઘ છલન ગ્રામ કરવા માટે અતિ ચોકસાઈ અને સંભાળપૂર્વક છુંબે તો પણ તેનામાં સામાન્ય મનુષ્ય કરતાં સાધારણ જ અસામાન્યપણું જોવામાં આવે છે.

પંચમાલાભૂતના જે સામાન્ય ધર્મ-નિયમો — બચપન, પુનાની, રોગ, જરા અને મૃત્યુનું ઉલ્લંઘન-કહેવાતા અવતારી અને પુગપુઠણો પણ કરી શક્યા નથી. તે બધું તો કુદરતી છે, કુદરતાખીન છે. કુદરત તે રીતે આપણું કલ્યાણ જ કરે છે. કુદરતના સનાતન નિયમોને સહજતાથી અને સહજ આપીન થઈ જવું તે જ બુદ્ધિમાનો છે.

કુદરતની મર્યાદાનું ઉલ્લંઘન કરવું અશક્ય છે. પણ માની લઈએ કે કોઈ મનુષ્ય આરોગ્યની અત્યંત સંભાળ રાખીને સો-બસો વર્ષ જીવે તો તેથી તેને શું સુધ મળી જાનું? અરો! સુધ કેવું? ઉપરથી હુંમના દગ્ધલામાં દ્વારી જવાનું! તે તો સો-બસો વર્ષની દીર્ઘાયુ યથો પણ તે વખતે તેનાં પરિજનાનો-આમજનાનો, એ તો બધાં સામાન્ય આયુવાળાં હતાં તેથી તેમાંથી કોઈ બચ્યું

નહોતું. પણ્ણી, બાળકો, ભાઈ, બહેન, જાડા, મામા, અગેશી-પડેશી, સોહા-મિત્ર બધાં જ મરી પરવાર્યા હતાં. આજો સમાજ બદલાઈ ગયો હતો, બધાં મૂલ્યો પરિવર્તિત થઈ ગયો હતાં; માન્યતાઓ રીત-રિવાજે બધું જ બદલાઈ ગયું હતું. તે રખતે તેની પાસે “મારું” કહેવાય તેવું કોઈ નહોતું. પોતાની પછીની આઠમી-દશમી પેઢીમાં તે છવતો હતો. તેના સામે કોઈ જોતું જ નહોતું અને જોતું હતું તે તેને એક જોકર તરીકે, વિચિત્ર પ્રાણી તરીકે જ જોતું હતું. તેના પોતાના અને દશમી પેઢીના આદર્શોમાં આસમાન-જમીનનો ફક્ત પડી ગયો હતો. ક્યારેક તો તેને ગાંગે સમજીને, બાળકો હેરાન પણ કરતાં હતાં. પોતાનામાં અને દશમી પેઢીના માધ્યમ્યસોના સ્વભાવમાં, આકાર-પ્રકારમાં, માન-પાનમાં, વિકાર-વિચારમાં સંપૂર્ણ વિરોધાભાસ આવી રહ્યો હતો. ઘરમાં કે વનમાં, ક્યાંય તેના માટે સ્થાન નહોતું, કોઈ તો તેને પ્રદર્શનની વસ્તુ ગણતા હતા! પોતે પ્રયોગ પુરુષાર્થ કરીને મેળવેલ વક્તિગત દીર્ઘાયુ હવે તેને અકારું લાગતું હતું. “એક વક્તિ નહીં પણ આખા સમાજની ઉન્નતિ થવી જોઈએ” તે, મહાજનોની રહસ્યમયી વાતની સત્યતા તેને અત્યારે મોદે પણ સમજશી હતી.

પોતાની આઠમી-દશમી પેઢીમાં પોતે જોને સંપૂર્ણ પરાયો, જંગલી અને પ્રદર્શનની વસ્તુ જેવો લાગી રહ્યો હોવાથી હવે તેને જલ્દી મરી જવું છે, પણ મરી શકતું નથી. કારણ કે પ્રયોગ પુરુષાર્થ કરીને મેળવેલી તંદુરસ્તીને કરણે અત્યારે પણ તેનાં હદ્દ્ય, ફક્તસાં તથા સંચિંચ ખૂબ તંદુરસ્ત અને મજબૂત છે. આ તંદુરસ્તી મેળવવા માટે તેથે જે પ્રયોગ પુરુષાર્થ કરેલો, તે પુરુષાર્થ તેને તે વખતે અતિ ગૌરવમય લાગેલો; પણ અત્યારે અત્યારે તેને તે પુરુષાર્થ ગૌરવને બદલે શરમજનક અને સમયના બગાડ બરોભર લાગી રહ્યો છે. તેમ કે તેને હવે આ અકારા, ઉપેક્ષિત જીવનમાંથી જલ્દી છૂટી જવું છે; પણ મજબૂત મરીર-બંધારણ અને મક્કમતાપૂર્વકના

संप्रम-नियमना पालनना करणे मणेव भजभूती
शरीरनु रक्षा करी रही छे! केवी परिस्थिति! केवो
विरोधाभास!!

“सर्वनी सुभ-सगवड-शांतिमा ज आपलां पक्ष
सुभ-सगवड-शांति समावेला छे” ते गुण, सूक्ष्म,
रहस्यने खूब सारी रीते समजतु अने आचरणमां युक्तु
जोईने,” ए ज आ आजा लेखने सार छे.

शरीरमां पक्ष तर्वांग-विकास थाय तो ज सुभ मणे,
हाय, पग, छाती के पेट वगेरे अमुक ज अंगनो अति
विकास यही ज्ञाय अने बीजं जपां अंगो निर्बन्ध रहे तो
शुं सुभ मणे? काठ ज नहीं. उपरथी निर्बन्ध अंग नासी
ज्ञाय अने थाडी ज्ञाय अने तेथी हुणनी ज ग्रामि थाय.
पासे के जने हाथने खूब केळवीने ऐवा भजभूत अने
मसल्ववाणा बनावी दृष्टीने के एक एक हाय भक्ष-
मणानो यही ज्ञाय, तो पग तेनो भार ज न उपाडी शके
अने बीजा अंगो पक्ष नासी ज्ञाय. जपां अंगो मणाने
शरीर छे तेथी जपां ज अंगोनो अकसाचे विकास थाय
तो ज ए विकास साचो अने सार्थक कहेवाय.

जपां अंगो मणीने शरीरनु अस्तित्व छे, जपां
शरीरो (मनुष्यो) मणीने समाजतु अस्तित्व छे, जपां
समाजे मणीने गाम, शहर, राष्ट्र अने विश्वनु
अस्तित्व छे. तेथी एक व्यक्तिना सुभ-हुणनी असर
पक्ष समस्त विश्व पर यवानी ज.

शुं वडाई? चड्या पर्वत, पोतानो ज भार लઈने;
शुं वडाई? पार थया, पोतानी ज नाव यस्तवीने;
झेर-अमृत भरेली परती, तेने ज शीशा नमावे छे;
“बिसु” बनी, नीचा नमी, पडताने जे ऊचडी ले छे.

ज्ञवन केवी रीते ज्ञवतु जोईने ए ज्ञातनां
गुम रहस्योनो तो उपरनी यार लीटीओमां ज्ञासे
गागरमां सागर भरी दीधो छे.

नीचेनी लीटीओ पक्ष आपलाने खूब सावधान करे छे.
तेमां महानुभावोने पोतानो ज्ञवनसार आ रीते २४३
एप्रिल-२००६

क्यों क्यों:

रहो न भूल के कभी, मदांप तुच्छ वितमे;
सनाय ज्ञान आप को, करो न गर्व चितमे;
अनाय कोन हे पदां? त्रिलोकीनाय साय हे;
हयालु दिनबंधु के, बडे विशाल दाय हे;
अतीव भाग्यलीन हे, अधीर भाव ज्ञे भरे,
वही मनुष्य हे कि जो मनुष्य के लिये भरे.

लोककल्यास-प्रती ऐवा स्व. डॉ. श्री सुरेश
जवेदी(ऐम आर. सी. पी. लंडन अने “अभिलाभारतीय
हिंसा-निवारण संघ”ना अध्यक्ष)नी पाठ अत्यारे ताच
थाय छे. ज्यारेक तेअो अमने पत्र द्वारा शुभेच्छा पाठ्यता
उ ‘शतं ज्ञव शरदा’. तेमना लागलीबीना हृष्यमांथी
आवी शुभेच्छा पामीने अमे पुलडित यही ज्ञाता. प्रति-
उत्तरमां अमे लाभता के:

आपनी शुभेच्छा साची पडे त्यारे जो आपनी
चाजरी-ह्याती ढोय तो ज आनंद थाय, आत्मीय
ज्ञानोनी ह्याती विनानु दीर्घ ज्ञवन तो अकाहु यही
पडे. तेमते आपेली शुभेच्छानी पाठ इपे तेअो हजु
ह्यात ज छे.

दोम दोम साक्षाती साचे सात माणना महेलमा
आपको रहेता ढोईने अने आपकी चारे भाऊ
झूपडपडी ढोय तो? तो धीमे धीमे आपडो ए
झूपडावासीओना ईर्पाना पात्र बनता जहीने. आपकी
अशानाताना कारणी, झूपडपडी वज्जेनो आपको महेल
आपला अहंकारने पोखळा आपतो रहे. पक्ष ए
अहंकारनां चीथरा त्यारे उडे के ज्यारे साजे आपला
महेलमा चोर धुसे अने आपको मद्द-मद्दनी खुमो
पाठता रहीने अने छतांप भाजुमांथी कोई मद्द न
आवे अने चोर पोतानु पार्थु करीने सुभशांतिथी चाल्यो
ज्ञाय. अथवा ती आपको आपला महेलनी भद्दार
नीकणीमे त्यारे बे-चार गुडाओ याप्यु बतावीने आपकी
आजा ऊभा रहे अने त्यारे आपको मद्दनी खुम

પારીને ત્યારે ગુપ્તામાંથી છોઈ મદદ ન આવે અને ઉપરથી, પોતાનાં અંગલાંમાં ભેલા જેલા આપણને માર ખાતા જોઈને સૌ હલે! આવો તો અનેક દધાંતો આપી શકાય.

બોજા દુર્ઘટોની સાથે ઈર્ધા એ પણ મનુષ્યનો જીનમજૂત સ્વભાવ છે. મહિંદ્રિ પતંજલિએ કહું છે કે તે સુખીજનો સાથે મેત્રીની ભાવના રાખવી. તેમને આ માટે આમ કહેંદું પડજું? કારણ કે તેઓ જાણે છે કે પોતાનાથી વહુ સુખિયા તરફ ઈર્ધા કરવાનો મનુષ્ય-સ્વભાવ જ છે. એક પરિવારમાં પણ અંદરોઅંદર પરસ્પર સૂદમ ઈર્ધા થતી થાય છે. આ વાત વહુ આગળ ચલાવીને તો, જેને ઉન્નત કરવાનો આપણે પ્રયત્ન કરતા હોઈને હોજે તે ઉન્નત થઈ જાય પણી આપણામાં જ, જે સાવધાન ન રહીએ તો તેના તરફ ઈર્ધા ઉત્પન્ન થઈ જવાની સંભાવના ખરી.

સ્વભાવગત ઈર્ધાની ચોટથી બચી જવાય માટે સૌની ઉન્નતિ થવી જોઈને. આધ્યાત્મિક અને બૌધ્ધિક બંને દિશિઓ જેતા પણ સૌની ઉન્નતિ એકસાથે થાય તો જ સુખશાંતિ પ્રાપ્ત થાય. માટે જ મહાન મનીધીઓએ કહું છે કે :

“કક્ત પોતાની ઉન્નતિમાં જ સંતોષ ન માનતો
સર્વની ઉન્નતિ થાય તેવા પ્રયત્નો કરવા જોઈને.”

— પોગનિબૃ

દિવાળીની સાચી ઉજવણી

દિવાળીની સૌ જેમ પોતપોતાના ધરણી ખૂબ સહાઈ કરીને આપાના ધરનું વાતાવરણ શુદ્ધ કરે છે, તેમ સાથે સાથે ધરે ધરે ગૌધૃતના અનંત દીપકો પ્રગટાવીને આપા ગ્રામનું-રાસ્તુનું વાતાવરણ શુદ્ધ કરવાનું છે. આ સાચી વાત વિસરાઈ નહીં અને એક રૂઢ રીતરિવાજ મુજબ દિવાળીની ઉજવણી થવા લાગી. મીશબતીના અને અશુદ્ધ ધી-તેલના દીવા પ્રગટાવીને અને

દગ્ધલાંબ દાડુખાનું કોરીને પેસાની, વાતાવરણની અને આરોગ્યની પાછી થવા લાગી. દિવાળી નિમિત્તે અશુદ્ધ ધી-તેલથી તળેલી, એસિડ જેવા કારો અને સોડા નાખેલી વાનગીઓ ખૂબ ખાઈ-પાઈને આરોગ્યની પણ પાયમાલી થવા લાગી. ચા-પાન-બીડી-સિગારેટ-દાર-મસાલા વગેરે અનેક ભોડા આડાર-વિદારથી બાર માસ સુપી બગાડેલી તંહુરસ્તીને, દિવાળીમાં સાચા, શુદ્ધ આડાર-વિદાર અને વાતાવરણથી સુપારવાની છે એક તક સાંપરી હતી તેને પણ અજાનતાવથી અને દેમાદેખીના રવાડે કરીને વેદકી નાખી. એટલું જ નહિ પણ દાડુખાનાં અયકર કેરી કુમારથી સમગ્ર વાતાવરણની પ્રાણ-ઉર્જાને દૂષિત કરીને અને મુલ્લિયાંક ભોજન-સામગ્રીને તળી તળીને, કોલસા જેવી ભજાવીને ખાઈ ખાઈને તખિયતને વહુ કથપાવી. ઘઉં, મગ, બાજરી, વગેરે અજાજેને જે તળીને પછી વાવીને તો તે ઊળી શકતાં નથી. કારણ કે તે હવે માત્ર કોલસા જ છે, તળવાથી તેની ઉર્વરાશક્તિ નાશ પામી ગઈ. હવે તે શરીરને પોપણ નિલકુલ આપી શકશે નહિ, અને તોથે તે કોલસા-ઉર્વરાને બાદાર ફકી દેવાની મજૂરી તો શરીરને કરવી જ પડશે. વળી તળેલી વસ્તુ સ્વાદમાં સારી લાગે એટલે પ્રમાણથી વહુ ખવાય અને ખૂબ વિના પણ માત્ર સ્વાદને સારુ પણ ખવાય, આ રીતે બેવહું નુકસાન. હોડ દિવસ એકલી તળેલી જ વાનગીઓ લઈને ખાઈને રહીએ તો ખબર પડે કે કેટલી બધી અશક્તિ આવી જાય છે. તળેલી ચીજો પેટ બરીમરીને જમીને તોથે પોથેણની દિશિઓ લાંઘણા (ઉપવાસ) જ થાપ. તળેલી વસ્તુમાંથી રેશા (કાયબાર) નિલકુલ ન મળે તેથી બધેકર કબજીયાત થાય, અને આરોગ્ય શાલના નિયમ મુજબ સર્વ રોગોનું મૂળ કબજીયાત છે.

અન્યોને મદદ કરવા માટે પનવાન જ હોવું એ કાઈ જરૂરનું નથી. ઉપરોક્ત સાચી સમજણને ખૂબ

સારી રીતે સમજને, આચરીને તથા અન્યોને પણ તે પ્રમાણે જીવવાની પ્રેરણ આપીને પણ અન્યોને મદદગાર થઈ શકાય છે, અને મનુષ્ય-જન્મ સાર્વકરી શકાય છે.

તણેલું ખાવાનું છોડો, ફટકડા તો કદી ન કોડો;
ગૌપૃથનો સો દીપ પ્રગટાવો, પ્રદૂષખને મારી હટાવો.
દારુભાનું સોને નકે છે, વાતાવરણમાં એર ભળે છે;
સો જીવોનું આયુ ધરે છે, પશુ-પક્ષી કરોતે મરે છે.
મીહુ મોહુ કરો-કરાવો, સારી સમજનો દીપ પ્રગટાવો;
વર્ષો જૂની કટુતા હટાવો, એ રીતે મો મીહુ કરાવો.
આ રીતે જે દિવાણી ઊજવશે, તેનો સાચો દી' ઊઘડશે,
"ધોગાભિસુ" ના સાલમુખારક, ઊજવો દિવાણી બનો
ઉદ્ઘારક.

— યોગભિસુ

દીર્ઘદાષ્ટિ

શ્રી બિપિન શાહ અને પ્રવિલાભેન મળવા આવ્યાં. તેઓની ક્રિનકાઈની મુદ્દત પૂરી થઈ જતી હતી તેથી તેમણે તા. ૧૧મીએ અમેરિકા જીવાનું નક્કી કરી નાખ્યું હતું, તેથી મળવા આવ્યા હત્તાં. મેં તેમને કહું કે તમારે તો ભારત-અમેરિકા આવન-જીવન ચાલુ રાખવું. તેમનો નાનો પુત્ર મૌલિક અમેરિકા છે. તેનો ઉલ્લેખ કરીને તેમણે કહું કે — "મૌલિક તો કહે છે કે આપણે તુ-તુ વર્ષથી વધુ અમેરિકા રહેલું નથી, મને તો ભારતનું જીવન જ ખૂબ પસંદ છે. મારાં લગ્ન થઈ જાય પછી અમે પતિ-પત્ની બને નોકરી કરતાં હોઈએ. અમે બને મોટાભાગે નોકરીમાં રોકાયેલાં હોઈએ. અમારાં બાળકો સ્કૂલમાં ભજતાં હોય. અહીનું ભજતર અને જીવનશીલી બાળકોને મળે પછી બાળકો અમારાં થાય જ ક્યાંથી? વળી ચોદ વર્ષે બાળકો જુદાં થઈ જાય અમે તો અમારાં મમ્મી-પપ્પાને ઓળખણે છીએ. અને ખૂબ પ્રેમ કરીએ છીએ, પણ અમારાં બાળકો તેમનાં મમ્મી-પપ્પાને અર્થત્તુ અમને ઓળખે જ નહિએ.

અપ્રિલ-૨૦૦૮

માટે મારે તો ચાર વર્ષ પછી ભારત જતા રહેલું છે. ભારત જેવું મને ભીજે ક્યાંય ગમે નહિ."

બિપિનભાઈ પાસેથી ચિ. મૌલિકના મૌલિક વિચારો જીવાને ખૂબ આનંદ અને સંતોષ થયો. તેની ઉમર જલે નાની છે પણ સમજખા-દાખિ દીર્ઘ છે. દરેક બાબતને દીર્ઘદાષ્ટિ જ જોવી જોઈએ, દીર્ઘદાષ્ટિના જ સાચા સુખ-શાંતિનું રહસ્ય છુપાયેલું છે.

— યોગભિસુ

તેજણને ટકોર અને . . .

જેઓ માતા-પિતાની સેવા નથી કરી શકતા તેઓ કોઈની પણ સેવા નથી કરી શકતા. માતા-પિતાની સેવાના માયમથી જ સમસ્ત જીવજગતની સેવાના બીજ રોપાતાં હોય છે.

પાર્મિક સાહિત્યમાં તો આપણે માતૃ-પિતૃભક્તોની ધરી ગાથાઓ વાંચી-સાંભળી ચૂક્યા છીએ પણ અહીં રજૂ કરાયેલ વાતો તો તાજ જ છે, આપણી નજીર સમજ જ ઘટતી-બનતી વાતોનો ઉલ્લેખ છે. તાજ-જીવત વાતોની અને પ્રસ્તગોની અસર ખૂબ જોરદાર-પારદાર થતી હોય છે. તેજણને માત્ર ટકોર બસ છે.

પિતૃભક્તિ

મંગળભાઈ અમયાભાઈ પટેલ એટલે ડૉ. સ. સ. ભિલુઝના મોટાભાઈ. તેઓ પાંચ ભાઈઓ. તેમાં તેમનો નંબર ત્રીજો. મંગળભાઈ એન્જિનિયર થયા, એમ.ઇ. સિવિલ થયા અને એલ.એલ.બી. પણ થયા. પછી તેમની ઠિથા અમેરિકા જીવાની હતી, પણ માતા-પિતાને છોડીને કેમ જીવાય? મનમાં નક્કી કર્યું કે બાપા હપાત છે ત્યા સુધી તો નથી જ જવું. બાપાનું જીવન ખૂબ સાચું અને સાહુ એટલે બાપા દીધીયું થયા. બાપાની હૃતીમાં જ મંગળભાઈ છોડ ઉમરલાયક અને મોટા પરિવારવાળા થઈ ગયા. પોતે શરીરથી

બલે ઉમરલાયક ચયા પણ પોતાનો અમેરિકા જીવાનો સંકલ્પ તો હજુ પણ પૂરેપૂરો પુવાન હતો. ચોની ઉમરની મર્યાદા હોય છે તેમ અમદાવાધા પણ સ્વપામ ગયા, બસ હવે મંગળભાઈને અમેરિકા જીવાનાં ચકો જતિમાન કરી દીધો, અને અમેરિકા ગયા જ. પોતે ખૂબ ભલોલા પણ તેમના ઘરેથી સાવ અભિષ્ણ. તેઓ બલે ભલોલાં નહિ પણ ગલોલાં ખૂબ, ખૂબ વ્યવહારકુશળ, પતિ-પત્ની બને ત્યાં જઈને બલેખભાઈ સિલાવીને નોકરી કરવા લાગ્યાં અને આથાગ મહેનતા કરીને ત્યાં ખૂબ સારી રીતે સેટ વર્ષ ગયાં. પોતાના એકના એક પુત્રને પણ તેમણે ત્યાં બોલાવી લીધો. દીકરી પણ ત્યાં ખૂબ સારી રીતે સેટ વર્ષ ગયો છે અને અન્યોને મદદગાર વર્ષ રહ્યો છે. દીકરા-દીકરીઓ સહિત શ્રી મંગળભાઈ અમેરિકાવાસી બની ગયા અને હવે ગુરુજીને (યોગિનિસુજીને) પણ ત્યાં બોલાવવાનો અનુ આગ્રહ કરી રહ્યા છે. અમે અમેરિકા ગયા હતા ત્યારે તેમના ત્યાં થોડા દિવસ રોડાયા હતું.

ફન્સ-ફન્સ છે શ્રી મંગળભાઈની માતૃ-પિતૃ અને ગુરુભક્તિને, કોઈપણ પ્રકારનું અમેરિકાનું આકર્ષેજ તેમને પિતૃભક્તિમાંથી રંગાવી ન શક્યું.

આ નાનકડો પ્રસંગ રજુ કરવા પાછળનો અમારો આશય તો વાંચનાર જરૂર સમજી જ લેશે. પરમગુરુ પરમાત્માને પ્રાર્થના છે કે આમાંથી પ્રેરણ લઈને આપણને સીને પણ એવા સવાપા મક્કમ બનાવે કે સદ્ગુરુ-સદ્ગુરુમાંથી કદી એક તસુ પણ પાણ ન હશીયે.

પિતૃભક્તિનો એક બીજો પ્રસંગ -

થોડા સમય પહેલાં અમારે રાજકોટ મુશ્કેં હોએશ્રી અરવિદ પંડ્યાજીના ત્યાં જવાનું થયું. પંડ્યાજીનું જીવન ખૂબજ સીધું-સાહું-સરળ, ઘરમાં પણ ખૂબ સાદાઈ અને સ્વચ્છતા તુરંત નજરે ચરે. થોડી વાતો કર્યા પછી અમે બાધરૂમાં જવા ઊકવા, બાધરૂમાં ભૌંપતળિયે

બિછાવેલી ટાઈલ્સ (લાદી) જોઈને અમને બેહદ આશર્ય થયું. જ્યા-જ્યાં લાદીના સાંથા મળે ત્યાં-ત્યાં અઠથો હૃદયની જગ્યા રાખેલી, જે સાહસુકીનાં ખૂબ કાળજી ન રહ્યાય તો એ વી (V) સેઈપની જગ્યામાં ખૂબ કરરો ભરાય અને તેથી ખૂબ ગંદકી થાય. અમે આ ખાલી જગ્યા - ધીસીઓ જોઈને ખૂબ વિચારમાં પડી ગયા, આ જગ્યા રાખવા પાછળનું શું કરશ હશે? અમે અંદાજ ન લગાવી શકવા. બદાર નોકળીને અમે પંડ્યાજીને પૂછ્યું તો તેમણે કહ્યું કે, “હું જાણું છું કે જે લાદી વચ્ચે જગ્યા રાખવાથી ગંદકી થાય અને ખૂબ ખરાબ પણ લાગે. પણ મે એક જ બાબતનું ખાન રાખ્યું છે કે આટલી જગ્યા રાખવાથી મારા વધોવુદ્ધ પિતાજીને પૂરી સલામતી મળશે, તેમને બાધરૂમાં પગ લખસવાથી પડી જવાનો જ નિલકુલ નહિ રહે. બસ, મારા વૂદ્ધ પિતાજીની સલામતીની મને આટલી ખાત્રી મળી જતી હોય તો બીજું બધું તો હું ચલાવી લેવા તેથાર જ હું. ન કરે નાચાયશ અને મારા પિતાજીનો પગ બાધરૂમાં લખસવાથી બાંશે તો તેઓ આ ઉમરે કેટલા હુંઝી થાયા બસ આ જ કરશથી મે બે લાદી વચ્ચે જગ્યા રખાવી છે.” પંડ્યાજીનો આ ખુલાસો સાંભળીને હું તો આનંદ-આશર્યમાં જરકાવ વર્ષ ગયો.

લોકો તો અત્યારે ‘મિરર પોલિશ’ માંગતા હોય છે. ઉપરખલ્લા દેખાવની પાછળના મૌદ્દમાં બીજો બધાનું બલે જે ચવાનું હોય તે થાય!

કેટલું બચાવો છો?

આપણો કેટલું કમાઈએ છીએ તેણા કરતાં કેટલું બચાવીએ છીએ તે વધુ અગત્યનું છે. રૂપિયા દશ હજાર કમાનારો માલાસ બચાવતો કંઈ જ ન હીએ અને પાંચ હજાર કમાનારો માલાસ એક હજાર જે બચાવતો હોય તો તે દશ હજાર કમાનારા કરતાં વધુ કમાય છે તેમ કહી શકાય. કરશ કે દશ હજાર કમાવાવાળાને ગમે ત્યારે પણ પાંચ હજાર કમાવાવાળા પાસે લાંબો

થાય કરવો પડશે. માટે પંતે જ પોતાને પૂછો કે,
“કેટલું બચાવો છો ?” ફક્ત રૂપિયા જ નહિ પણ -

તમારા પુણ્ય વિષે પણ તમને પૂછો કે, “તમે
પુણ્ય કેટલું બચાવો છો?” પુણ્ય જ મોખદાર સુધી
અચૂક પહોંચાડનાંનું મુખ્ય સાપન છે.

આપણે જીવનમાં જીતભાતની અનેક ઈચ્છાઓ
કરતાં રહીએ છીએ અને તે પૂરી પણ થતી રહે છે. પણ
એ કંઈ ન ભૂલીએ કે દરેક ઈચ્છાને પૂરી કરવાં માટે
પુણ્યના પણ મોટા જીવાને વાપરવો પડે છે. માટે
પણાંખે પુણ્યનો જીવો જીવબાઈ રહે તે માટે જીમ બને
તેમ જૌતિક ઈચ્છાઓ ઓઈ કરીએ. ગમત-ગમતમાં
અને છોકરમતમાં જીતભાતની એલકેલ ઈચ્છાઓ કરતાં
રહીશું તો પુણ્ય પરસ્વારી બેસીશું - અને મહાકંગળ
થઈને જીવન હારી બેસીશું.

- પોગનિશ્ચ

પદ્ધ્ય

જો પદ્ધનું (પોગ્ય આદાર-વિલારનું) પાલન
થાય તો કોઈ દવાની જરૂર નથી, અને જો પદ્ધનું
પાલન ન થાય તો દવા લેવાનો કોઈ અર્થ નથી.

- આર્થિનિશ્ચ

ભક્તની મહત્ત્વ

ભગવાન રીતે તો ડેવણ માલ-મિલકત વગેરે જીતિક
સામગ્રી જ આપે છે પણ ભક્ત રીતે ત્યારે સ્વયં
ભગવાનને આપે છે. તેથી જ ભક્તની મહત્ત્વ થશી
વધારે છે.

ગુરુકૃપા અખંડપણે વરસ્યા કરે છે

ગુરુકૃપા વિષે પણ આપણી સમજ કેટલી બધી છોછ્યો છે !
આપણી ઈચ્છા મુજબનું થાય તેને જ આંખથે ગુરુકૃપા થઈ
એમ માનીએ છીએ. પણ આપણી ઈચ્છા પૂરી ન થાય તે
પણ ગુરુકૃપા જ છે એમ માનવું તે જુદ્ધિની પરિપક્વતા છે,
તે જ ખરેખર ગુરુકૃપા છે. આપણી બધી જ ઈચ્છાઓ કોઈ

કલ્યાણકારી હોતી નથી. મા બાળકને ચોકલેટ આપે ત્યારે
તે તેને બહુ જ માયાળું લાગે છે. પણ મા કરવી દવા
પિવડાવે ત્યારે તે નિર્દેખી લાગે છે. પણ આ જેને પ્રસંગેએ
મા બાળકનું કલ્યાણ જ ઠચ્છતી હોય છે. બાળક
અણાનવસ એમ માને છે કે જે મીઠું પિવડાવે તે સાંદું અને
જે કંઈ પિવડાવે તે ખરાબ.

ઉત્તેના કારણે કોઈ નાનું કે મોટું નથી પણ સમજાણના
આધારે નાના-મોટાનું માપ નીકળે છે. ગુરુકૃપા તો
અખંડપણે વરસ્યા જ કરે છે તેવો અનુભવ જેમને
અખંડપણે રહ્યા કરે તે સૌ મોટા અર્થાત સાચા સુખીએ.

અનંદૂટ વિષે સાચી સમજ

દિવાળીમાં અનંદૂટમાં અનેક પ્રકારની ખાવા-
ઘીવાની સામગ્રી ભગવાનની મૂર્તિ સમસ જિછાવી હઈએ
છીએ અને ખૂબ પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે ભગવાન આ બધું
આરોગ્યો. પણ ભગવાન એક દાખો પણ આરોગ્યના નથી
જરસુકે તેઓ જાણે છે કે આ+રોગો આરોગ્યને નિરોગી
રહી જ ન શકાય.

બોજન સમયે જાણું ભલે ચકાયક ભરેલું હોય પણ
તોય તેમાંથી આપણા માટે કંણ અને કેટલું પોગ્ય છે તેનો
વિચાર કરીને જ જમણું જોઈએ.

અનંદૂટ વિષે ઉપરોક્ત સમજ કેટલા પરાવતા હશે ?

નમ નિવેદન

(સર્વ જીવ-હિતચિંતકોને)

પ્રિય અને પૂર્ણ પરમાત્મીય જનો,
ગો. સ. સ. લિલુના દાહીંક જીય ઓમુ ગુરુદેવ,
જીય નારાયણ.

આજે હું આપને એક અતિ આનંદની વાત
જીવાતાં આનંદ અનુભવું છું :

પ.પ. ગુરુદેવશ્રીના પરમ પુનિત ‘અમૃતમધોત્સવ’
નિભિતે આપણે સૌંદે સર્વજીવ-કલ્યાણ અર્થે બે અભજ
‘ઓમુ ગુરુ ઓમુ’ના મન્ત્રજ્યે કરવાનો પવિત્ર નિર્ધાર
કર્યો હતો. આપણા સૌના સહિયારા પ્રયત્નથી અને

પરમશુર ઓમ્ પરમાત્માની અસીમ કૃપાથી તેમજ
પ.પુ. ગુરદેવક્રીના આશીર્વાદથી બે અભજ પાંચ કરોડ
મંત્રો થઈ ગયા છે જે આપણા સર્વ માટે ખૂબ આનંદની
વાત છે.

વિષ્ણુકલ્યાણ સાથે આપણું પણ કલ્યાણ થવાનું જ
છે; કરણ કે આપણે પણ વિષમાં જ રહીએ છીએ. આપણા દારો આવાં સર્વછ્વ-કલ્યાણનાં કાર્યો થતાં
જોઈને શુરુસંતો ખૂબ રાણ થાય છે અને તેથી તેમના
અંતકરણમાંથી આશીર્વાની વર્ષા, વલભાષ્યે આપણા
પર વર્ષા પડે છે.

ગીતામાં ભગવાન શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું છે કે, “યદોમાં
જપયત હું શું.” આપણે સૌ ગુરુનિષ્ઠાને વહેલામાંના
વહેલી તકે આ ભગીરથ કાર્ય પૂર્ણ કર્યું છે અને પ.પુ.
ગુરદેવ આપણ સર્વને વિષ કલ્યાણ અર્થે બીજે
કાર્યક્રમ સુચવે તેવી પ્રાર્થના કરીએ.

મનની થોડી મક્કમતાથી રોજનો થોડો સમય આવાં
શુભ કાર્ય પાછળ બચાને ખૂબ જરૂર્યથી આપણે
જપસંઘાં પૂરી કરી શકીએ છીએ. વગર પેસે થઈ
શકતું આવું મહાપુરુષથાણી કાર્ય ન જ છોડાય. “દીપે
દીપે સરોવર ભરાય” એ ન્યાયે સૌના મમતામય
સહકારથી આ કાર્ય ખૂબ જરૂર્યથી પૂર્ણ થયું છે. આથી
આપણું કલ્યાણ, સર્વછ્વાનું કલ્યાણ અને ગુરુદાદેશાનું
પાલન એક સાથે થયા છે.

વિષછ્વાના કલ્યાણ માટે વિષ ઉપર અનેક
સદ્ગુર્ખોનું રૂપી પણો થઈ રહ્યા છે તેમાં, આપણા સૌ
તરફથી (ઓમ્ પરિવાર તરફથી) બે અભજને આઈ
કરોડ મંત્રજ્ઞ એ તો માત્ર એક આહુતિ સમાન છે.
કલ્યાણકારી કાર્યોમાં રૂચિ રાખનારાનો માટે આ એક
અમૂલ્ય સુવર્ણ તક હતી, જે સોએ જરૂરી લીધી.

ઓમ્ પરિવારના કાર્યકર્તાઓ વતી : આપના

ડૉ. સદ્ગુરુ સમર્પણભિન્ના
જ્યુ ઓમ્ગુરુદેવ, જ્યુ નારાયણ, વંદન.

અંત વેળાએ...

મંત્રજ્ઞપ અને ઈશ્વર સ્મરણ એ અત્યંત
સરળ, સહજ, સૂક્ષ્મ અને અતિમૂલ્યવાન સાધના
છે. અંતકાળના વેળાએ જીવ જીવારે ડોઈપણ
સ્થૂળ સાધના કરવા અસમર્થ હોય છે ત્યારે પણ
તે આ સૂક્ષ્મ સાધનમાં સરળતાપૂર્વક રમણાણ
રહી શકે છે.

મંત્રો કેવી રીતે કામ કરે છે ?

આપણે શુરુસંતો પણે જોઈને આપણી તકલીફની
કરિયાદ કરીએ ત્યારે તેઓ આપણને તકલીફ દૂર કરવા
માટે ખૂબ ઈશ્વર-સ્મરણ કે મંત્રજ્ઞપ કરવાનું કરે છે.
ત્યારે કણિપુરુણા જીવ આપણને શાકા-દુર્શાકા થવા લાગે
છે કે એમ કરવાથી કાઈ રોગ કે તકલીફ દૂર થતો હશે
? તો એ ગૂડ રહસ્યને સૂક્ષ્મ રીતે સમજયાનો પ્રયત્ન
કરીએ, જેમણે -

રોગને દૂર કરવા માટે આપણે જાપત્રી મંત્રના
જ્યાપ કરવા લાગ્યોએ તો કાઈ એ મંત્ર કે તેના અકારો
સીધા જ સ્થૂળ રીતે આપણા રોગને દૂર નથી કરતા
પણ તે આપણી ખુદિનાં તીવ્ર-સૂક્ષ્મ પ્રેરણા-સ્કુરણા
આપે છે અથવા મંત્રની અદ્દય સૂક્ષ્મ શક્તિ દ્વારા
રોગ-તકલીફ દૂર થાય તેવી પરિસ્થિતિ સર્જય છે. રોગ
માટે આપણે શું-શું કરવું જોઈએ? કેવા - કયા ડોક્ટર-
વૈધની સલાહ લેવી જોઈએ? એ બધા પ્રશ્નોના જવાબો
આપણા અંતરમાં સ્કુરણાઓ-પ્રેરણાઓ દ્વારા ઊભરાવા
લાગે છે. આપણા ઉપચાર માટે આપણે જે ઉપચારકને
રોકચા હોય છે તેના મગજમાં પણ તે મંત્રની સૂક્ષ્મ
શક્તિ પ્રેરણા કરે છે કે આ દર્દી માટે મારે કેવા, ક્યા,
કેટલા, જીવારે ઉપચાર કરવા જોઈએ? દર્દીને
ઓપરેશનની જરૂરત હોય તો તે મંત્ર પોતે ઓપરેશન
નથી કરતો પણ ડોક્ટરને ઓપરેશન કરવાની પ્રેરણા

આપે છે. ડોકટરની છરી કે કાતર ઓપરેશન કરતી હોય છે ત્યારે પણ મનુની સૂક્ષ્માતિસૂક્ષ્મ શક્તિ ડોકટરની બુદ્ધિને અતિ સાચવાન રાખતી હોય છે.

મંત્રજ્ઞાન, ઈશ્વરસ્મરણ, સુતિ-માર્ગના, આશિષ વગેરે સૂક્ષ્મ સાધનો છે - ઠંડિય અગોચર સાધનો છે. એ સૂક્ષ્મ સાધનો મનુષ્યના સૂક્ષ્મ શરીર પર અસર કરે છે, સૂક્ષ્મ શરીરમાં પ્રેરણા-સુહરણા આપે છે અને પછી સ્થૂળ શરીર સૂક્ષ્મ શરીરની પ્રેરણ મુજબ કાર્યાન્વિત થાય છે. આ સૂક્ષ્મ સાધનો તેના સાધક માટે એવી અનુકૂળ પરિસ્થિતિ સર્જે છે કે તેને જ્યારે, એટલી અને જેવી મદદની જરૂરત હોય ત્યારે તેને, તેટલી અને તેવી મદદ મળવા લાગે છે.

સ્થૂળ અને સૂક્ષ્મ તત્ત્વોના સંમિલનથી જ જગતના તમામ વ્યવહારો સુચારુ હુએ ચાલ્યા કરે છે. એકલું સૂક્ષ્મ તત્ત્વ કે એકલું સ્થૂળ તત્ત્વ કાંઈ નથી કરી શકતું. આ રહસ્યને જે ખૂબ સારી રીતે સમજ લઈને તો આપણી વસ્તીઓની સમસ્યાઓ, પ્રશ્નો અને મુઝવણોનું સમાપાન થઈ જાય.

મહાગોપનીય-ગૃહ રહસ્યોને ગુરુસંતોની મહેતુકી ફૂપા દારા જ જાણી, સાંભળી અને સમજ શકાય છે.

⊕ ⊕ ⊕

ગુરુજ્ઞા (યોગભિસુજ્ઞા) મસાનું ઓપરેશન કરનાર ડોકટર સાહેબે પૂછું કે - ગુરુજ્ઞા મેં ચાંબળ્યુ છે કે યોગીઓને પીડા નથી થતી તે સાચું? ત્યારે ગુરુજ્ઞાને જવાબમાં કહ્યું કે - ઓછી સમજશીવાળા માણસો એવું માનતા હોય છે. જેમ કે ઓછી સમજશીવાળા કહેતા હોય છે કે ડોકટરો માદા ન પડે. આવા જ્ઞમો સમાજમાં ખૂબ કેલામેલા છે તે આપણી કમનસીભી છે. બીજી વાત એ કે હું તો યોગભિસુ છું, યોગીરાજ નહીં.

પંચમહાભૂતની જે મર્યાદા છે તેનાથી કોઈ પર રહી શકે નહીં. રામ અને કૃષ્ણ જેવા ભગવાનના

એપ્રિલ-૨૦૦૬

કહેવાતી અવતારોને પણ પંચમહાભૂતની મર્યાદામાં રહેતું પણ હતું. પંચમહાભૂતથી જે ઉપર નીકળી જાય તેને તેની મર્યાદામાં રહેતું ન પડે. પછી તે સૂક્ષ્મ-દિવ્યદેહ ધારણ કરે. પણ તેવા સૂક્ષ્મ દેહધારીને અથવિ ચિન્મય વધુપારીને આપણે આપણા ચર્મચશુદ્ધી જોઈ ન શકીએ. ઉપનિષદમાં કહ્યું જ છે કે -

ન તસ્ય રોગો ન જરા ન મૃત્યુ.

પ્રાતસ્ય યોગાનિમયે શરીરમુ.

ચિન્મય શરીર સુખ-દુઃખથી પર થઈ જાય છે.

શ્રી રામકૃષ્ણ પરમહલેસના જીવનમાં જનેલો અસંગ આ બાબતમાં કાંઈક વધુ પ્રકાશ કરે છે. તેમને કેન્સરનો બયકર રોગ હતો. ઓપરેશન વેળાએ તેમણે ક્લોરોકોર્સ સુધ્યવાની ના પાડી, ક્લોરોકોર્સ વગર જ ઓપરેશન કરાવી નાખ્યું. એક લીંડકારો પણ કર્યો નહીં અને એમના જ બીજા અસંગની વાત છે કે કેન્સરની મહાપીડામાં તેઓ આખી રાત બુંમો પાડતા, તેથી આશ્વમના માણસો આખી રાત લીધી શકતા નહીં. આવા બધા ગૃહ મહાગૃહ રહસ્યોની વાત પરમ પામર મનુષ્ય પામી જ કર્યાંથી શકે?

કુદરતની કરુણા-કળા

શરીર જ્યારે સહન ન કરી શકે એટલી પીડા તેના ઉપર આવી પડે છે ત્યારે તેને કુદરત બેખ્યાન જનાવી હે છે, કે કેંદ્રી તેને મહાપીડાનો અનુભવ જ ન થાય અને તેવી જ કુદરતને મલા કરુણામણી કહે છે.

શરીરના કોઈપણ અંગમાં બયકર પીડા થતી હોય ત્યારે મન બીજે કચ્ચાં પણ લાગી શકતું નથી, એ પ્રિયમાં જ લાગેલું રહે છે. એની મતલબ એ કે એ પીડા કેમ જલ્દી ઓછી થાય તે માટે તે ત્યાં જ કાર્યરત થઈ જાય છે. આ બધી મહા કરુણામય કુદરતની અકળ કળા જ છે.

મોકારૂપી તિજોરી

જેમ મનુષ્ય પોતાની તિજોરીને સાચવાના અતિ

સાવધાન રહે છે તેમ તેણે પોતાનાં કર્મો કરવામાં પણ અતિ ખબરદાર રહેતું હશે, જેથી મોકારપી તિકોણીથી વંચિત ન રહી જવાય. મનુષ્યજગતની સર્વભાત્તા-સાર્વિકતા સત્તુકર્મો કરીને મોક મેળવી લેવામાં જ છે.

માણસે માણસે ફેર . . .

વાતચીતના પ્રસંગમાં ઓપરેશન કરવાવાળા ડોક્ટર સાહેબને મેં કહું કે આપની પાસેથી ઉદ્ઘાનું મન જ નથી થતું, જોણે આપની વાતો સાંભળ્યા જ કરીએ. કેવો હસમુખો ચહેરો! અને દાદીઓને તરફ કેટલો વાતસ્થભાવ! કેટલો હમદર્દી!!

ત્યારે ડોક્ટર સાહેબે ટૂંકો ને ટથ અને તેમના સ્વભાવની મહાન ઉદારતાનો પરિચય આપે તેવો જવાબ આપ્યો કે, “તે તો આપ યોગી છો એટલે આપને એવું દેખાય છે, એવું લાગે છે.”

ધરે પહોંચ્યા પછી તો મનમાં પ્રશ્નોની પરંપરા ચાલી કે તો જે યોગી ન હોય તેને ડોક્ટરો કેવા દેખાતા હશે? —

દેવદૂતો જેવા કે ભિરસાકાતરું જેવા? કે મહાદાનેશરી? કે મહાનિર્દ્યા? કે માતા-પિતા જેવા? કે મહાકાંભી-કોથી?

સૌને પોતપોતાના અનુભવ પ્રમાણે ડોક્ટરો દેખાતા હશે એક જ ડોક્ટરનાં જુદા-જુદાં સમયે અને જુદા-જુદાં રોગમાં જુદાં-જુદાં સ્વરૂપો પણ દેખાય. આ પ્રસંગ ચાલી રહ્યો છે ત્યારે નીચેના બે પ્રસંગ પણ નોંધવા જેવા લાગે છે -

વર્ષો પહેલાની એક અતિ આદર્શ ડિલ્મની વાત પાઠ આવી જીથ છે, જેનું નામ હતું ‘ડોક્ટર કોટનીસ ડી અમર કલાની’. તેમાં વાત આવે છે કે ડોક્ટર કોટનીસ ઓપરેશન વિયેટરમાં એક દાદીનું ઓપરેશન કરી રહ્યા છે, બરાબર તે જ વખતે તેમને સંદેશો મળે છે કે તમારો પુત્ર સીરિઅસ છે માટે તાબડતોબ આવો, ડોક્ટરને પોતાના સીરિઅસ પુત્ર પાસે પહોંચી જવાની

તીવ્ર હિચળ થઈ, પણ તેણે પોતાની જવાબદારી અને પોતાની વકાદારીને આમાંજિક રહ્યા અને પોતાના દાદીનું ઓપરેશન સફળ રીતે પાર પાડ્યું. ત્યા જ તેમને ખબર મળી કે તેમનો પુત્ર ગુજરી ગયો. આવા પણ ડોક્ટરો હીથ છે અને આ નીચે જે વાત લખીએ છીએ તેવા પણ ડોક્ટરો હીથ છે.

થોડા સમય પહેલાં દીકી પર આ વાત આવી હતી કે એક ડોક્ટર પિતા પાસે તેમનો ડોક્ટર-પુત્ર-હરાજાતો હરાજાતો આવીને કહે છે કે, “તમે એક માર્ગના માટે કરવા જયા હતા ત્યારે તમારા એક શેઠ દાદીની દવા મારે કરવી પડી અને તે હવે સંપૂર્ણ સાજ થઈ ગયા છે.” ત્યારે ડોક્ટર પિતાને પુત્રના ગાલ પર થાપડ ચોડી દીકી અને ગુસ્સામાં લાલ-ચોળ થઈને કહેવા લાગ્યા કે “તેના તરફથી નિયમિત મળતી કીના પૈસામાંથી જ તને પરદેશ ભલાવા માટે મોકલી રણાયો હતો. તને મૂર્જને આ બાબી ખબર કહાયી હોય?”

ડૉ. કોટનીસ જેવા અતિ ઉમદા મહામાનનો અને રોગીના રોગને લંબાવીને પેસા બનેરનારા ડોક્ટરો જેવા અતિ નીચે માનવો તો જવલ્યે જ જેવા મળે છે. બાકી તો સૌ મધ્યમ-સામાન્ય રીતે જ જીવન વ્યતીત કરતા હોય છે. કહું છે ને કે : માણસે માણસે ફેર, કોઈ તો વાખેય ન મળે અને કોઈ છે ટકાના તેર !

— પોગલિલુ

સંત સેવાની મહત્તમા

જેની એક હાડ્કથી દરે દિશાઓ કિપાપમાન થઈ જતી હતી અને મહાસાગરમાં ઊથલપાથે મરી જતી હતી તેવા શક્તિશાળી અનેક દુષ્ટોને, દૃત્યોને, રાખસોને શ્રીહૃદ્યે ચ્યાપ્ટીમાં ચોળી નાખ્યા. શ્રીહૃદ્યું આવા શક્તિશાળી હોવા છતાંથી તેણો એવા વિનિયોગી હતા કે તેમણે પાંડવોના રાજસૂયપરામાં ઋધિ-સંતોના એઠાં પાતરાણાં ઉપાડવાનું કર્મ પોતાના માથે લીધું! આ રીતે તેણો શુદ્ધસંતોની સેવાની મહત્તમા

જતાવે છે. મહાપુરુષોની એ જ મહાં છે કે તેઓ સ્વભાવચરણ દરા ઉપદેશ આપે છે.

લક્ષ્મી ચાંદલો કરવા આવે ત્યારે મોહુ પોવા ન જવાય. વીજળીના જબકારે જ મોતી પરોવી લેવું જોઈએ. ગુરુસંતો આપણા અંગણામાં પણ રે ત્યારે, સ્વય જતે જ તેમની સેવામાં મરી પડવું જોઈએ. સંતસેવાનું મહાકલ્યાલાકારી ડાર્ય, નોકરો પાસે ન કરાયાય. ડોઈ અતિ હર્ષનો કે શોકનો પ્રસંગ આપા થાય છે ત્યારે દસ્તાનું કે રઘવાનું ડાર્ય આપણે નોકરોને નથી સૌંપત્તા પણ જતે જ દસીએ કે રહીએ છીએ. પોપક અને સ્વાદ પ્રાપ્ત કરવા માટે ભોજન પણ આપણે જતે જ કરવું જોઈએ, નોકરો, પુત્રો કે પત્ની ભોજન કરે તો ન ચાલે. પોતાનો રોગ મટાડવા દવા પોતે જ ખાવી પડે. હીરાપુરા જામાં એક સંતપ્રેમી દાઢાના ત્યા અમારે જવાનું થાય ત્યારે મોયાભાગે તેમના દીકરાઓ જેતરે હોય. તેઓ સાંજે ધરે આવે. અંગણામાં ગાડું ઊંબું રાખે ત્યા દૂર્ધી અમને ધરમાં બેઠેલા જુદે એટલે ખૂબ જરૂરી ગાડું છોડે, બજાદ બાંધે અને જરૂરી હાથ-મો પોઈને દોડતા અમને નમસ્કાર કરવા આવે અને પછી એક બાજુ જેસે. ત્યારે દાદા (તેમના પિતા) પોતેથી તેમને કહે કે જેટાં બાપુને જોયા પછી નમસ્કાર કરવા આપણામાં આટલી બધી વાર લગ્નાડવાની હોય? બાપુને જોયા એટલે તુરત જ ગાગા પરચી ફૂદકો મારીને નીચે જોતરીને તુરત જ બાપુને નમસ્કાર કરવા આવી જવાય, બજાદ છોડવાનું ને હાથ-મો પોવાનું એ બહુ પછી કરાય. આ તેમના શંદો સાંભળીને અમારા મનમાં એમ થાય કે ધન્ય છે તેમને; પોતે સાવ અભિષેક દેઝૂત હોવા છતાંય કેટલી ઊચી સમજ ધરાવે છે! ખ્લે અશીતર નથી પણ ગણતર તો તેમનામાં અન્ધેડ છે. તેઓ કયારેક આ નીચેની લીટીઓ ખૂબ ભાવોર્મિસહ બોલતા :-

નથી શક્તિ, નથી સંપત્તિ, શું કહું નાથ કૃપાળા? ગુણીજનોના ગુણ ગાઈને, રાત્રે કેરવું છું માણા.

મોહ અને પ્રેમની બેદ-રેખા

(એક મિત્રને આશાસન)

પ્રેમ અને મોહની બેદ-રેખા બહુ પાતળી હોય છે. તે જ્વલભલાને જમમાં અટવાવી દે છે. ચુદ્ર પ્રેમ એટલે કેવળ નિષ્ઠામભાવે સંપૂર્ણ સમર્પિત થઈ જતું. ગૃહના અસુખે અસુખમાં સદ્ગતની યાદ ભરપૂર જરેલી હોય છે. તેમાંચી હુંક મેળવવાનો પ્રયત્ન થવો ધટે, વધા નહીં. પત્તિ-પત્ની બને જેકસાથે તો સ્વર્ગવાસી થતાં નથી જ. જો પત્ની પહેલાં થાય તો પત્તિને દુઃખ-અગ્રવડ પારાવાર પડે એ સાચું, પણ પત્તિ પહેલાં થાય તો? પત્નીની શી દશા થાય? સાચા સ્નેહી-પ્રેમી પત્તિની તો એ જ આર્થના ઈચ્છાને હોય કે હું ખ્લે વિઘૂર થાઉં પણ મારા પત્ની વિષવા થશો નહિ. પોતાના પ્રેમી માટે પોતાની તમામ સુખ-સરગવડ-સાહેભીનો ત્યાગ કરી દેવા, સમજાપૂર્વક હરદમ તત્પર રહેવાનું છે. "હું ખ્લે પાછળ રહી ગયો કે રહી ગઈ, પણ જનાર પાત્રને તો પાછળ રહી જનાર જેતું હુંથાં ભોગવતું નહિ પડે." એવી ભાવના મમરાવી-મમરાવીને જ પાછળ રહી જનાર હુંક મેળવવાની છે, એ રીતે જ તેણે પોતાનો જીવો આધાત રૂપવાનો છે.

પ્રેમનું સ્વરૂપ ધારણ કરીને મોહ પદ્ધતાની કરે તે માટે હરદમ સાવધાન રહીએ. પ્રેમ અને મોહની અતિ પાતળી બેદ-રેખાને બરાબર ગોળખી કાઢીએ, એવી આપણી એકસરે-દસ્તિ થઈ જવી જોઈએ. આમાં જ - આવી સમજાણમાં જ સર્વ શાસ્ત્રની સાર સમાયેલો છે.

પહેલામાં પહેલી તક મનનું સમાપ્તાન કરી લેવું જોઈએ. આપણી સાચી સમજાણની આવા પ્રસંગે જ કસોટી થતી હોય છે. અનુભવીઓને ખૂબ સાચું જ ગણ્ય છે કે -

મરનારાને તમે શું રુંઝો રે..., નથી રોનારા રહેનાર,
રંગ પતેગનો ઉડી જશે, જેમ આકડાનું તૂર રે...
હેતે હાર્ટ-રસ પીજિયે....

જ્યાં સુધી સમયનું વહન, આવા યાને નહિ રૂજયે
ત્યાં સુધી ઉપરની બધી વાતો ઓછી અસરકારક સાચિત
થશે. સમય-કાળ કોઈના માટે પણ રોકાતો નથી.

જ્યાં-જ્યાં નજર મારી પડે,
યાદી ભરી ત્યાં આપની,

ઉપરોક્ત દસ્તિયે વિચારતાં સદ્ગત જીવિત જ
ગણાયને? લાજર જ કહેવાયને. તારાયેન માટે અ.સૌ.
શાહ જીવિત રહ્યો, પોતે-શરીરથી-મરાને પણ અંદર
સૌભાગ્યને અંદર રાખ્યું. આથી વધુ આનંદની વાત
આપણા માટે બીજું શું હોઈ શકે?

આ પત્ર તમારું જીવનભાધું બનો -
જરૂરતવાળા સર્વનું જીવનભાધું બનો તેવી પરમહૃપાળું
ઓમપરમાત્માને પ્રાર્થના.

યોગભિસુના શુભેચ્છા-આરોગ્ય

પરમ આત્મિય દિવંગતોને હાર્ટિક શ્રદ્ધાંજલિ

- ૧ પ.પુ. શ્રી માનવમુની મહારાજ, હેઠિએ
- ૨ ગુરુ સંત પ્રેમી શ્રી ગોવિંદભાઈ પ્રજ્ઞપતિ,

અમદાવાદ

- ૩ ગુરુ સંત પ્રેમી શ્રી હરિમસાદ વ્યાસ, બોલુન્ડ્રા
- ૪ ગુરુ સંત પ્રેમી શ્રી વાસેતીભેન ગાંધી, બ્યાવનગર
- ૫ ગુરુ સંત પ્રેમી શ્રી સુશીલાભા, ઉમરેઠ
- ૬ ગુરુ સંત પ્રેમી શ્રી પ્રેમશંકરભાઈ પાટક, હળવદ

ધ્વજારોહણ-પલિયડ અહેવાલ

ઓમપરિવારના ઉપકમે, પ.પુ. ગુરુદેવદી
યોગભિસુણની નીશ્રામાં, ગાયત્રી-સાપના-શિદ્જિસનો
૨૭મો ધ્વજારોહણ મહોત્સવ, પલિયડ મુકામે ખૂબ
આનંદપૂર્વક ઉજવાઈ ગયો. ઉત્સવમાં એક બટકને
જનોઈ પણ આપવામાં આવી. તે પ્રસંગે ડૉ. શ્રી

ભિસુણને સહર્ષે જહેરાત કરી છે -

"ઓમગુરુઓમુના બે અભજ મંત્ર કરવાનો
આપણો સંકલ્પ પ્રભુહૃપાથી પૂર્ણ થયો. પુ. ગુરુદેવને
પ્રાર્થના છે કે તેઓ બ્રી આપણેને આવા
લોકલ્યાલાકરી સલ્કર્મોમાં સતત સંબળ રાખવાની
કૃપા કરે."

પ.પુ. ગુરુદેવ આશીર્વયનમાં કહ્યું હતું છે -

"ડૉ. ભિસુણના માતુશ્રી પુ. મેનાબા ૧૦૧ વર્ષની
ઉમરે પણ સત્સંગનો લાભ લેવા ઉત્સવમાં આવ્યા છે.
સત્સંગનું સાચું મૂલ્ય જેમને સમજ્યું તેઓ કોઈ પણ
ભોગે સત્સંગનો લાભ લેવાના જ." આરોગ્ય માટે પણ
પુ. શ્રીએ બે શબ્દો કહ્યા હતો છે -

બોજનની જેમ જ શરીરશ્વમ મનુષ્ય માટે અતિ
અગત્યનું અંગ છે. એટલો શ્રમ જરૂર કરીએ કે જેટલું
જમીએ તેટલું પચી જીથ અથવા જેટલું પચે એટલું જ
જમીએ. પોતાના પરના અનિવાર્ય કાર્યો કરીને પણ
આવશ્યક શ્રમ મેળવ્યો શકીએ છીએ, પરના કાર્યોમાંથી
શ્રમ મેળવ્યો તે શર્યાનું નહિ પણ જોરવનું કાર્ય છે.
મૂલ્ય ચૂકવીને પણ શ્રમ કરીએ એટલું બધું શ્રમનું
મહત્ત્વ છે જીવનમાં આરોગ્ય માટે.

-૫૧૪ શાહ

પરમ ગુરુસંત-પ્રેમી શ્રી. શ્રી. સુશીલાભાને હાર્ટિક શ્રદ્ધાંજલિ

જીવનમાં જે કાઈ કરીએ તે સથાનું પ્રભુ-પ્રિતિ-
અર્થે કરીએ, કોઈ મનુષ્યની પ્રિતિ અર્થે નહિ. બીજી
નથાં તો હીક પણ 'માતા-પિતા અને ગુરુસંતો'ની સેવા
પણ પરમાત્માને રાણ કરવા માટે કરવાની છે તે
રહસ્યમણી સમજ્યા કરી ન વાસરીએ. સાતકમાં પણ
પ્રભુ-પ્રિતિ માટે કરવાના છે અને અસતુકર્મોનો ત્યાગ
પણ પ્રભુની પ્રિતિ ગ્રામ કરવા માટે કરવાનો છે. આ
રહસ્યને જાણી-નાયરીને જીવન જીવાથી સાચ્ચિદ
આનંદ અનુભવે પામી શકાય છે.

આવી અન્તિ ગોપનિય અને મહામૂલી માહિતીનું આચરણ કરી-કરાવીને સત્તગતને સાચી શ્રદ્ધાજલિ આપીએ.

ચી.તપોમૃતિ શ્ર. શ્રી બેન જ્યથીબેન અને સમસ્ત કુટુંબપરિવાર

શ. શ્રી સુશિલાબેન સુષ્મરૂપે હૃપાત જ છે અને તેમની છત્રછાયામાં જ જીવી રહ્યા છીએ એવી ભાવના રાખીને જ હવે છત્વાતું છે. તેમના સાનિધ્યમાં કેટલું બધું રહ્યા એ સંભારી ટઢાર રહેવાતું છે; તેઓથી વિઝૂટા પડી ગયા તે યાદી કરી-કરીને ભાંગી પડાય નહિ. જીમ-મૃત્યુ તો કુદરતનો સાનાતન નિયમ જ છે. તેમાં ઋણાનુભવનું પણ પ્રાપ્તાન્ય છે. તેમે સૌ આ બધું જાણો જ છો. આમ જોઈએ તો સારા-માંડા મસંગો આપણને આડકતરી રીતે તૈયાર જ કરતા હોય છે. જીવનમાં આવતા આવા સ્વાનુભવો પણ ગુરુસંતો જેવું જ કલ્યાણકાર્ય કરતા હોય છે.

સૌને શુભેચ્છા-આશિષ, જ્ય નારામણ - જ્ય ઓમ્નિગુરુદેવ

શ્રદ્ધેય ડૉ. શ્રી ભમગરા સાહેબનો પત્ર

સુશ ડૉ. સોમાભાઈ,

'કલમભરા' મળતું રહે છે; વાંચું છું; વંચાવું છું.

અલગ ટપાલથી રૂપિયા પાંચસોનો મનીઓર્ડ કર્યો છે. તે રકમમાંથી પાછળ નિશાની કરેલ સાહિત્ય, ક્રેસ્ટ વગેરે રજીસ્ટર્ડ ટપાલથી મોકલવા વિનંતી. કલમભરા બધે કરશો નહિ.

પૂર્ણથી યોગનિષ્ઠુના મૌલિક વિચારોનો પ્રભાવ અંગત જીવનમાં પડતો અનુભવું છું. હશ્વરકૃપા અસિમ છે. શરીરની રચના અને અંદરના અંગો તેમજ તત્ત્વોનો સાચો + ઊડો અન્યાસ કરવામાં આવે તો પણ આપણે આખ્યાનિક જગતમાં સરળતાથી પ્રવેશી રકીએ એ સત્ય મને છિલ્લા થોડા વર્ષોમાં સમાજયું છે. ડૉ. મનુ કોણરી

એપ્રિલ-૨૦૦૯

અનેટોમીના પ્રોફેસર મુંબઈની KEM હોસ્પિટલમાં વર્ષો સુધી રહ્યા; એલોપેથીક ડાક્ટરોની બે પેઢી અમના હાથ નીચે અનેટોમી શીખી ચૂકી. અમનું સંશોધન છે કે શરીરના જે અભિજ્ઞ કોષ છે, તે દરેકમાં જે ડિ.એન.એ. (DNA) હોય છે તે નિકાળવાની છે । આપુનો કોષ હોય તો તેને હાડકાના કે દુધપના કોષમાં કોઈ ખરાબી થતી હોય તો તેની જાણ થઈ જ્યા છે. પ્રત્યેક કોષ શરીરના કોઈ પણ ભાગની ખરાબી હોય તો તેને દૂર કરવા માટે હમેશા તત્પર હોય છે. હમેશા આપણાને સ્વસ્થ રાખવા તત્પર હોય છે. કેન્સર હોય તે એઈડિસ (AIDS) તેમાં પણ કાયદો થઈ શકે છે. શારીરિક-પર્મ જેવું પણ કાંઈક છે અને સ્વસ્થ પર્મ જેવું પણ. આ દિશામાં લેખન, પ્રવચનો દ્વારા લોકોમાં જગૃતિ લાવવા પ્રયત્નશીલ છું.

પણ પ્રકાશનની જરૂર પુસ્તિકાઓ આ વર્ષમાં પ્રકાશિત થઈ તેમાં આ વિષયની થોડી છંઘાવટ કરી છે.

- (૧) ડાક્ટરી વ્યવસાયમાં સત્યનો આચ્છાદ;
- (૨) વસુંધરાનું વઠેલું સંતાન; અને (૩) અહિસા પરમોપર્મ - અપરિગ્રહ પરમો પર્મ. ગ્રહે ને મહિના પહેલાં મોકલાવી હતી.

- હુંચર પોગનિષ્ઠુણને લાંબું + સ્વસ્થ આપુથ્ય બધે એવી ગ્રાન્યાના !

સૌ સ્નેહીજનોને સાદર, સંપ્રેષ વંદન.

- મહેરવાન ભમગરા

સમસુભિયા

પ.પ્ર. શ્રી પોગનિષ્ઠુણ,

હું મને પોતાને આપણા જેટલો જ ભાગ્યશાળી માનું છું, એક વખત કલી ગયો હતો તે કરી કહું છું કે આપણે બને સમસુભિયા છીએ; કારણ કે પોગને સમર્પિત છીએ.

- ડૉ. શ્રી મહેરવાન ભમગરા

તा. ૧-૧-૦૫ થી ૩૧-૧૨-૦૫ સુધીમાં ૧ કરોડ ઉપરાંત થયેલાં મંત્રો

૧	જ્યાનદભાઈ રાવલ	...	...	ગોમતીપુર	...	...	૩,૬૮,૨૦,૦૦૦
૨	હંસાબેન દેવચંદભાઈ	...	...	નારશ્પાઠ	...	...	૨,૫૦,૮૮,૫૦૦
૩	મંજુલાબેન જોથી	...	...	મણીનગર	...	...	૧,૬૮,૬૪,૦૦૦
૪	હંસાબેન વાસ	...	...	જીવરાજપાઈ	...	...	૧,૮૮,૦૦,૦૦૦
૫	દ્યાશંકર શ્રીવાસ્તવ	...	...	ગાંધીનગર	...	...	૧,૬૮,૨૦,૦૦૦
૬	જ્યશ્રી હરિશભાઈ પટેલ	...	...	કેનેડા	...	...	૧,૮૩,૧૦,૦૦૦
૭	નૈપથભાઈ વાસ	...	...	મણીનગર	...	...	૧,૪૧,૧૩,૦૦૦
૮	ચંદુભાઈ બી. પટેલ	...	...	નારશ્પાઠ	...	...	૧,૪૦,૫૪,૦૦૦
૯	ડૉ. કાન્નીભાઈ એ. પટેલ	...	...	નારશ્પાઠ	...	...	૧,૨૪,૫૪,૦૦૦
૧૦	બળદેવભાઈ પટેલ	...	...	ખરેરાવપુરા	...	...	૧,૨૪,૦૦,૨૦૦
૧૧	પરમાનંદભાઈ રાવલ	...	...	મણીનગર	...	...	૧,૨૩,૮૦,૦૦૦
૧૨	અન. આર. પટેલ	...	...	વડોદરા	...	...	૧,૧૬,૦૦,૦૦૦
૧૩	મીનાબેન પટેલ	...	...	મણીનગર	...	...	૧,૧૪,૦૦,૦૦૦
૧૪	કંચનબેન દામોદરભાઈ	...	...	નારશ્પાઠ	...	...	૧,૦૪,૫૪,૦૦૦
૧૫	પ્રજ્ઞલાલ પટેલ	...	...	ગોમતીપુર	...	...	૧,૦૪,૦૦,૦૦૦

તા. ૩૦-૧૨-૦૫ સુધી થયેલા મંત્રો

૧	નારશ્પાઠ	દામોદરભાઈ	૨૫,૬૫,૦૨,૫૦૦
૨	મણીનગર	શાલુનભાઈ	૨૧,૬૪,૮૬,૦૦૦
૩	ખરેરાવપુરા	ઝાહીબેન પટેલ	૮,૪૦,૦૪,૯૦૦
૪	જેસંગપુરા	દુગરભાઈ	૬,૭૮,૬૨,૮૦૦
૫	કલ્યાણપુરા	ચંદીબેન	૫,૨૯,૧૪,૦૦૦
૬	વડોદરા	રમેશભાઈ પંડ્યા	૫,૨૪,૮૬,૫૦૦
૭	વલસાડ	કિરશભાઈ	૪,૯૯,૧૦,૩૦૦
૮	કાર્યકમો	-	૬,૮૦,૪૮,૨૦૦
૯	ગોવિંદપુરા	બળદેવભાઈ	૪,૮૮,૧૨,૫૦૦
૧૦	જ્યદેવપુરા	સુખદેવભાઈ	૩,૩૮,૬૪,૮૦૦
૧૧	ઉમરેઠ	જ્યશ્રીબેન	૩,૧૭,૬૮,૫૦૦
૧૨	ખોખરા	કાનછભાઈ	૨,૦૭,૮૩,૫૦૦
૧૩	ડાકોર	રક્ષાબેન	૮૨,૪૮,૯૦૦
૧૪	દાયાવદ	રમેશભાઈ પાટેલ	૭૨,૭૬,૬૦૦
		કુલ	૮૮,૯૦,૫૪,૯૦૦

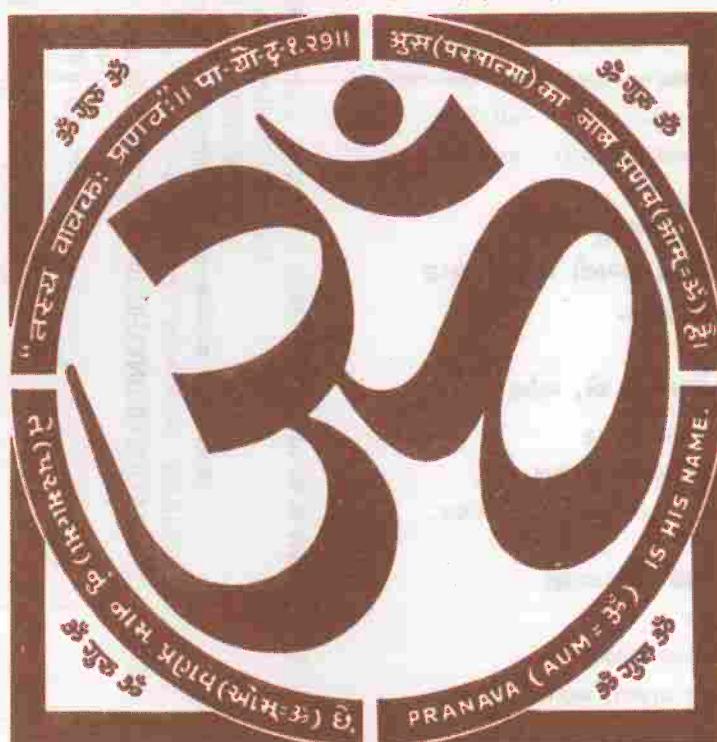
તા. ૩૧-૧૨-૦૪ સુધીમાં થયેલ મંત્રો

૧,૦૬,૦૦,૦૦,૦૦૦

તા. ૩૧-૧૨-૦૫ સુધીમાં થયેલ કુલ મંત્રો

૨,૦૪,૯૦,૫૪,૯૦૦

आश्वर का बोधक (नाम) प्रणव/ओम् है।

(समाधिष्ठान के दर्शी का नामांकन)

- (२४) बलेश, कर्म, कर्मफल और वासना जिसमें नहीं है ऐसा पुरुषविशेष/चेतनविशेष आश्वर है।
- (२५) आश्वर संपूर्ण सर्वज्ञ है।
- (२६) आश्वर पूर्वकाल के गुरुओं के भी गुरु है और काल की मर्यादा से (जन्म—मृत्यु से) पर है।
- (२७) आश्वर का नाम प्रणव/ओम् है।
- (२८) अर्थ के चिन्तन सहित ओम् का जप करना।
- (२९) चिन्तन सहित जप करने से अन्तरायों का अभाव और आत्मसाक्षात्कार होता है।

प्राप्तिक्रिया : ओम् फरियार, १/३, पलियडनगर, नारणपुरा, अहमदाबाद-३८० ०९३।

● द्रष्टव्यापक उद्देशो :-

- (१) सर्वत्वापक परम सूक्ष्म योग्यता के जेनुं नाम प्रणव (ओम्-अम्) छे तेनी मतीति बहुजनसमाजने कराववा मयत्वन करवो। (२) 'योग' नो मयार, मसार अने संशोधन करवा मयत्वन करवो। (३) समाजनुं ऐतिक धोरण ऊंचुं लाववा माटे आध्यात्मिक ज्ञाननो साहित्य द्वारा मयार अने मसार करवानो मयत्वन करवो। (४) आ उपरांत खुजनहिताय-बहुजनसुखाय 'ने लगतां कार्यों जेवां के केणवाणी, तबीयी सारवार वगेते करवा माटे मयत्वन करवो।

PRINTED BOOK

Registrar of News Papers of India under Regd.No.48770/90
L-5/131/OTV/34/90-91

આધ્યાત્મિક વડા

પ.પુ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી

PRINTED & PUBLISHED BY:-

Dr. S. S. Bhikshu for

AUMGURU PREMSAMARPANDHYANBHIKSHU PARIWAR TRUST

3B, Palladnagar Society, Naranpura, Ahmedabad - 380 013.

Printed at : Shree Graphics, Navrangpura, Ahmedabad.

Hon. Editor : Naishadh Vyas

(Reg. No. E/4/16 Date 11-5-81)

I.T. Exe. U/S-80 G (5) No. H.Q. III/33 (821) 2000-01 Up to MARCH-2005.

To,

LM-863	NV	H
NAVJIVAN		
AMDAVAD		

380014

લવાજમ ૬૨ :-

વાર્ષિક સાચ (ભારતમાં) ...રૂ. ૩૦-૦૦
આજુવન સભ્ય(ભારતમાં) ...રૂ. ૫૦૦-૦૦
વાર્ષિક સાચ (પરદેશમાં) ...૧૫ \$
આજુવન સભ્ય(પરદેશમાં) ...૧૫૧ \$

લવાજમ મોકલવાનું તથા

“નૃતમ્ભરા”ને લગતો પત્રવ્યવહાર
કરવાનું ર્થળ :-

(૧) ડૉ. સોમાભાઈ એ. પટેલ

૩/૩, પલિયાનગર
સેન્ટ એવિયર્સ હાઇસ્કુલ રોડ,
નારાણપુરા, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૩.

(૨) નેથધભાઈ સી. વ્યાસ

“સ્વાત્રાય”,
૩, ગંગાધર સોસાયટી,
રામભાગ પાછળ, મણીનગર,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૮.

સૂચના :-

(૧) લવાજમ ચેક દ્વારા આધવા મનીઓર્ડર
દ્વારા “ઓ. પ્રે. પ. ટ્રસ્ટ”ના નામે
મોકલવું. સાચે આપનું પૂર્ણ નામ,
સરનામું શુદ્ધ અક્ષરોમાં લખી
મોકલવું.

(૨) જે સભ્યનાં રહેઠાણનાં ર્થળ
બાદલાયાં હોય તેમણે તેમના નવા
રહેઠાણનું પૂર્ણ સરનામું લખી મોકલવું
જેથી વ્યવરણાપકોને અંક મોકલવામાં
સરળતા રહે.

પ.પુ. ગુરુદેવ શ્રી યોગભિક્ષુજી
સાથેના સંસ્કરણો તથા પ્રેરક
પ્રસંગો આવકાર્ય છે.